

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa W. P. przeciwko P. Spółce Akcyjnej w W.
o wynagrodzenie z pracę w godzinach nadliczbowych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 25 listopada 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w
Warszawie z dnia 21 października 2014 r., sygn. akt XXI Pa 162/14,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda 900
(dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego
w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 21 października 2014 r. oddalił apelację skarżącej spółki akcyjnej P. w W. od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia z 23 grudnia 2013 r., którym uwzględniono powództwo W. P. o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Jako pierwszą powołano podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wobec potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Wskazano na art. 321 § 1 k.p.c. w związku z art. 193 § 2¹ k.p.c. w związku z art. 187 k.p.c. „Przedmiot

wykładni stanowiłby przepis art. 193 § 2¹ k.p.c., a wykładnia miałyby usunąć wątpliwości w zakresie skutków procesowych i materialnoprawnych złożonego z naruszeniem art. 193 § 2¹ k.p.c. przez stronę powodową lub reprezentującego ją profesjonalnego pełnomocnika oświadczenia woli o rozszerzeniu powództwa oraz wskazanie czy orzeczenie przez sąd zgodnie z żądaniem powództwa rozszerzonym z naruszeniem art. 193 § 2¹ k.p.c. jest w swej istocie orzeczeniem ponad żądanie, a zatem stanowi naruszenie art. 321 § 1 k.p.c.”.

Druga podstawa przedsądu to istotne zagadnienie prawne z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. – „czy strona może skutecznie zarzucać w apelacji uchybienie przez sąd przepisom postępowania, dotyczące wydania orzeczenia ponad żądanie w wyniku uznania za skuteczne rozszerzenie powództwa dokonanego z naruszeniem art. 193 § 2¹ k.p.c., jeżeli w trybie art. 162 k.p.c. nie zwróciła uwagi sądu na to uchybienie w trakcie postępowania przed I instancją”.

Powód wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powiela podstawy przedsądu przedstawione już w innej skardze kasacyjnej pozwanej w podobnej sprawie, w której odmówiono przyjęcia skargi do rozpoznania (II PK 317/17).

Jako pierwszą powołano „potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (...)”, czyli podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Wówczas przedmiotem zainteresowania (analizy) jest tylko sam przepis prawny, ze względu na kwalifikowaną potrzebę jego wykładni wynikającą z poważnych wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie sądów. Przesłanka ta nie spełnia się w odniesieniu do wskazanego we wniosku art. 193 § 2¹ k.p.c., dlatego że już tylko literalna (gramatyczna) jego treść nie budzi wątpliwości. Przepis stanowi, że z wyjątkiem spraw o roszczenia alimentacyjne zmiana powództwa może być dokonana jedynie w piśmie procesowym. Przepis art. 187 k.p.c. stosuje się odpowiednio. Nie budzi więc wątpliwości odpowiedź na pytanie, czy może dojść do orzeczenia ponad żądanie (art. 321 § 1 k.p.c.), gdy sąd orzeka o roszczeniu, które

nie było objęte powództwem. Odpowiedź powinna być więc pozytywna. Pytanie o skutek stosowania prawa wykracza jednak poza formułę tej podstawy przysądu, gdyż właściwe to może być procesowej podstawie kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) albo podstawie przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., co wymagałoby odrębnej argumentacji. Ważniejsze jest jednak zwrócenie uwagi, że wysoce wątpliwe jest odwołanie się do art. 193 § 2¹ k.p.c., gdyż przepis ten dotyczy zmiany powództwa, która polega na wytoczeniu w ramach toczącego się procesu nowego powództwa zamiast lub obok powództwa pierwotnego. Trudno stwierdzić taką sytuację (zmianę powództwa), skoro od początku powództwo kotwiczyło się w określonych faktach, czyli pracy ponadnormatywnej i związanym z nim żądaniem wynagrodzenia. Sąd Okręgowy wszak stwierdził, że „rozszerzenie powództwa w żaden sposób nie oddziaływało negatywnie na uprawnienia pozwanej. Modyfikacja nie odnosiła się do nowego rodzajowo roszczenia, nie nastąpiła zmiana podstaw faktycznych i prawnych, a wynikała z wyliczeń poczynionych w opinii biegłego, który ostatecznie dookreślił wartość godzin nadliczbowych powoda. Strona pozwana była zapoznana z treścią przedmiotowej opinii, jak również nie podniosła w apelacji, aby doręczenie bezpośrednie okazało się bezskuteczne – nie zarzuciła, że wskazanego pisma nie otrzymała”. Nie jest to sytuacja odpowiadająca zmianie powództwa w prawnym rozumieniu z art. 193 k.p.c., czyli wystąpieniu z nowym roszczeniem obok roszczenia pierwotnego albo, gdy powód występuje z nowym roszczeniem zamiast roszczenia pierwotnego. W takiej sytuacji traci na znaczeniu wskazanie w uzasadnieniu wniosku na określone orzecznictwo, gdy nie wykracza ono poza dopuszczalną wykładnię przepisu. Wszak nie można nie zgodzić się z тезami, że brak wymaganej formy pisemnej powoduje bezskuteczność oświadczenia o zmianie powództwa oraz brak skutecznej zmiany powództwa i orzekanie ponad żądanie. Nie pozostaje to w kolizji z orzeczeniem Sądu Okręgowego w tej sprawie, gdyż zarzut naruszenia art. 193 § 2¹ k.p.c. uznał za niezasadny, choć argumentacja jaką podano odpowiada w istocie powyższej ocenie, że w rozważanej sytuacji w istocie nie doszło do zmiany powództwa.

Druga sformułowana we wniosku kwestia nie składa się na istotne zagadnienie prawne, które ma na uwadze przepis art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Bezprzedmiotowe jest odwołanie się do art. 162 k.p.c. Do wyrokowania przez sąd

pierwszej instancji strona nie wie, czy sąd będzie orzekał „ponad żądanie” skutkiem naruszenia art. 193 § 2¹ k.p.c. Temporalnie wykluczone jest wówczas stosowanie art. 162 k.p.c. Jeżeli sąd orzekłby ponad żądanie to oczywistym jest, że może być to przedmiotem zarzutu w apelacji. Innymi słowy w art. 162 k.p.c. chodzi o uchybienia sądu przed wyrokowaniem i w przypadku orzeczenia ponad żądanie strona może to kwestionować dopiero w środku odwoławczym. Nie ma to jednak rangi istotnego zagadnienia prawnego, gdyż nie wykracza poza zwykłą wykładnię i stosowanie prawa. Ponadto istotne zagadnienie prawne ma występować w sprawie (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), zatem i tu aktualna jest uwaga z poprzedniego punktu, w którym stwierdzono, że nie doszło do zmiany powództwa w rozumieniu art. 193 k.p.c. i tym samym orzekania ponad żądanie (art. 321 k.p.c.). W tym miejscu wystarcza jednak stwierdzenie, że wniosek nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie § 6 pkt 5, § 12 ust. 1 pkt 2 i § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.